

Ukázka převzata z pracovní verze ŠVP Základní školy praktické, Praha 2, Vinohradská ul.

Ukázka je věnována propojení průřezového tématu Osobnostní a sociální výchova se vzdělávacím obsahem jednotlivých předmětů. Příklad ukazuje, v jakých vyučovacích předmětech a jakou formou jsou tematické okruhy realizovány. Pro vyjádření formy realizace průřezového tématu byly použity zkratky, které jsou vysvětleny v úvodu ukázky. Konkrétní zařazení do vzdělávacího obsahu jednotlivých předmětů a ročníků je zpracováno v učebních osnovách.

6.2 Propojení průřezových témat se vzdělávacím obsahem jednotlivých vyučovacích předmětů:

Vysvětlivky ke zkratkám:

S – součást vyučovací hodiny

J – jiná forma (exkurze, vycházka, výstava...)

B – blok

P – projekt

6.2.1 Osobnostní a sociální výchova:

Osobnostní rozvoj

I. stupeň

A. Rozvoj schopností poznávání

- cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění
- cvičení dovednosti zapamatovat si

Formy: S (všechny předměty)

J (hry, cvičení)

B. Sebepoznání a sebepojetí

- já jako zdroj informací o sobě
- druzí jako zdroj informací o mně
- moje tělo, moje psychika
- co o sobě vím a co ne
- moje vztahy k jiným lidem

Formy: S (Člověk a jeho svět)

J (hry, dramatizace a cílená cvičení v rámci Českého jazyka, Hudební a Tělesné výchovy)

C. Seberegulace a sebeorganizace

- cvičení sebekontroly, sebeovládání, vůle a regulace chování
- organizace vlastního času

Formy: S (Člověk a jeho svět)

J (Tělesná výchova - nácvik autogenních metod sebekontroly a relaxace)

D. Psychohygiena

- dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému
- dovednosti pro předcházení stresů v mezilidských vztazích
- dovednosti zvládání stresových situací

Formy: S (Člověk a jeho svět, Český jazyk)

J (Tělesná výchova - nácvik autogenních metod)

E. Kreativita

- cvičení pro citlivost
- cvičení pro originalitu
- cvičení pro tvořivost v mezilidských vztazích

Formy: S (Člověk a jeho svět, Český jazyk, Tělesná výchova, Pracovní vyučování)

II: stupeň

A. Rozvoj schopností poznávání

- cvičení pro řešení problémů a dovedností pro učení

Formy: S (všechny předměty)

J (Český jazyk - dramatizace, Výchova ke zdraví - modelové situace)

B. Sebepoznání a sebepojetí

- já - jaké poskytuji o sobě informace
- jak se promítá mé já v chování
- můj vztah k sobě samému, zdravé a vyrovnané sebepojetí

Formy: S (všechny předměty)

J (Český jazyk - diskuse)

B (Výchova ke zdraví)

C. Seberegulace a sebeorganizace

- pokračovat v nácviku vědomostí, dovedností a návyků z I.st.

Formy: S (Výchova ke zdraví, Tělesná výchova - relaxační techniky)
J (v 7. ročníku beseda s psychologem)

D. Psychohygiena

- prohlubovat vědomosti, dovednosti a návyky získané na I.stupni
- hledání pomoci při potížích

Formy: S (Výchova ke zdraví)
J (v 8. ročníku beseda s psychologem)

E. Kreativita

- cvičení pro pružnost nápadů, originalitu v rozhodování, vidět věci jinak
- cvičení pro tvořivost v mezilidských vztazích

Formy: S (Výchova ke zdraví, Pracovní vyučování, Informatika)

Sociální rozvoj

I. stupeň

A. Rozvoj poznávacích schopností

- poznávání se ve skupině (třídě)
- odlišnosti jedince a jejich využití

Formy: S (Český jazyk, Člověk a jeho svět)
J (TU - práce s třídou jako skupinou)

B. Mezilidské vztahy

- chování podporující dobré vztahy, empatie, pomoc
- třída, práce s třídou jako skupinou

Formy: S (Český jazyk)

C. Komunikace

- řeč těla, zvuků a slov, předmětů a prostředí vytvářeného člověkem
- cvičení pozorování a aktivního naslouchání
- dovednosti pro sdělování verbální i neverbální

- cvičení v neverbálním sdělování
- komunikace v různých situacích - informování, odmítání, omluva, pozdrav, prosba, žádost

Formy: S (Český jazyk, Člověk a svět, Hudební, Tělesná a Výtvarná výchova, Pracovní vyučování)

D. Spolupráce a soutěživost

- rozvoj individuálních dovedností pro spolupráci - nesouhlas, odpor
- dovednost vzdát se vlastního nápadu
- rozvoj sociálních dovedností pro spolupráci - jasná a respektující komunikace

Formy: S (všechny předměty)
J (Tělesná výchova - soutěživé hry)

II. stupeň

A. Rozvoj poznávacích schopností

- prohlubování vědomostí, dovedností a návyků z I.st.
- chyby a omyly při poznávání lidí

Formy: S (Český jazyk, Výchova ke zdraví)

B. Mezilidské vztahy

- prohlubování vědomostí, dovedností a návyků z I.st.
- chování podporující dobré vztahy - respektování, podpora
- lidská práva jako regulativ vztahů

Formy: S (Výchova ke zdraví)
J (TU ve svých předmětech)

C. Komunikace

- řeč lidských skutků
- specifické komunikační dovednosti - dialog
- otevřená a pozitivní komunikace - pravda, lež, předstírání v komunikaci
- komunikace v různých situacích - řešení konfliktů, vyjednávání, vysvětlování
- dovednosti komunikační obrany proti agresi a manipulaci
- asertivní komunikace

Formy: S (Český jazyk)
B (Výchova ke zdraví - součást besedy s odborníkem)

D. Spolupráce a soutěživost

- prohlubování dovedností z I.st.
- individuální a sociální dovednost pro zvládání soutěže a konkurence

Formy: S (všechny předměty)

B (konkrétní návody od odborníka)

Morální rozvoj

I. stupeň

A. Řešení problémů a rozhodovací dovednosti

- dovednosti pro řešení problémů v učení
- dovednosti řešení problémů v mezilidských vztazích

B. Hodnoty, postoje, praktická etika

- vytváření povědomí o kvalitách člověka - spolehlivost, spravedlivost
- pomáhající a sociální chování člověka - člověk neočekává protislužbu

Formy: S (v průběhu všech školních činností)

J (beseda s psychologem)

II. stupeň

A. Řešení problémů a rozhodovací dovednosti

- prohlubování dovedností z I. st.

B. Hodnoty, postoje, praktická etika

- vytváření povědomí o kvalitách člověka - odpovědnost, respektování
- dovednosti v rozhodování v eticky problematických situacích všedního dne

Formy: S (v průběhu všech školních činností)

J (beseda s psychologem)